

Иван Котев

ФОКЛОРОТ - НЕРАСКИНЛИВА НИШКА ЗА РАЗБИРАЊЕ И СОРАБОТКА МЕЃУ НАРОДИТЕ ВО СВЕТОТ

Фолклорот е духовна манифестација со општочовечки карактер. Тој е рожба на вековите. Зароден во далечните и мрачни епохи на човечката историја, фолклорот е постојан придружник на човекот и во добро и во зло, и во радост и во тага, и во среќа и во несреќа, и во падови и вознеси. Секогаш и секаде.

Својата вечна потрага по сигурност, опстанок и среќа човекот ја врежал во бројни слики и цртежи на карпите од пештерите во кои живеел, ја овековечил во кажувањата, песните и игрите што биле одраз на неговото секојдневие.

Фолклорот е творба на обичниот човек. Вечно создавање. За него нема граници. Особено за географски блиските народи и држави. Тој како нишка се провлекува низ животот на народите шепотејќи за нивните заеднички проблеми и желби, таги и радости, порази и победи.

Создаван речиси на една меѓа, фолклорот кај балканските народи има многу заеднички теми, мотиви и сижети, се разбира покрај своите специфичности. Мотиви и епизоди се испреплетуваат во утврдената структура на национални, балкански, па и меѓународни сижети. Нив ги откриваме во баладата за засиданата невеста, во песните за девојката - војник, во мотивот младоженец на свадбата на својата жена; во баладата за вљубените кои се спречени да ја остварат својата среќа.

Етничката и територијална блискост придонеле за преплетување на фолклорот, обичаите, празнувањата. Повеќето балкански народи, поради истата религија, празнуваат исти празници. Ги празнуваат на ист, или сличен начин, со слични обичаи и ритуали. Овде би ги набројал Божик, Велигден, Ѓурѓовден и други кога се пејат песни со исти мотиви и со заедничка тематика - здравје, благосостојба и за радостите во животот.

Заедничко обележје на фолклорот кај балканските народи е орото. Тоа е најсаканата игра во која се манифестира животот на човекот од Балканот. Неговата масовност ги сплотува луѓето, ги прави поблиски, посигурни, посилни...

Ритмот живее во дамарите, врежан е во потсвеста, дел е од животот. Извира од срцето и се совпаѓа со неговото животворно пулсирање. Може ли подобро да се каже и раскаже за макотрпниот ѓд низ историјата на македонскиот народ од играњето на „Тешкото“, ’ржењето на зурлите и вековниот подземен екот на тапанот што го следи ритмот на животот.

Миграционите движења и големите преселби што се случувале низ историјата, биле и движења на фолклорот. Особено сега, со развојот на

технологијата и можностите за секојдневна и брза комуникација, блискоста меѓу луѓето од целиот свет е сè поголема. Светот во вистинска смисла на зборот станува глобално село.

Фолклорот нема граници.

Особено песната.

Една мала дигресија.

Пред скоро две века, осврнувајќи се на народната песна, големиот германски филозоф, филолог, а пред сè и над сè поет, творец со истенчен осет за убавото, предложил: „Менувајќи го малку изразот, сега би сакал да означам една битна разлика со тоа што ќе речам: *песни на народот* т.е. песни што особено го обележуваат секој народ, сеедно кој и среќно го истакнуваат ако не целиот карактер, барем некои негови главни и основни црти.“

Нели е тоа визионерско размислување блиску до една уште поширока и општочовечка определба: песна на народите!

Вечерва ќе имаме можност да се запознаеме и да го доживееме фолклорот на Холандија, земја која низ историјата играла голема улога како поморска сила со големи можности. Таа е, особено во овој миг, мултиетничка и мултинационална земја во која се испреплетуваат културите воопшто на повеќе народи и етнички групи. Трудољубивиот холандски народ во своите песни ги опејал секојдневните напори и борби со морето кое запретувало со катаклизмички поплави; љубовта кон тоа исто море на кое Холанѓанецот ја градел својата моќ; потрагата по непознати земји и богатства итн.

Мала по територија, но голема по дух, една од најгусто населените земји во светот не останала имуна од влијанието на другите култури. По улиците и локалите на најголемото светско пристаниште Ротердам и другите холандски градови може да се слушне, меѓу другото, и убавата македонска народна песна. Песната е мост што ги зближува народите од целиот свет, во конкретниот случај, македонскиот и холандскиот.

Затоа фолклорот, а посебно народната песна, има општочовечко значење. И порака. Порака за соживот, љубов, разбирање и соработка меѓу народите од светот.